

Datum vergadering : 11 maart 2026

Aanwezig in de raadszaal

Commissieleden

Leefbaar 3B : Johan Philippons
WIJ Lansingerland : Ton Jansen
VVD : Ed van Santen
CDA : -
D66 : Ronald van der Stad
CU : Kees-Willem Markus
GroenLinks : -
PvdA : Hamid Azzouzi
VOOR Lansingerland : Petrine van Olst

Voorzitter : Matthijs Machielse

Commissiegriffier : Rianne Kokke

Ambtelijk :

Afwezig

CDA : Job Halkes
GroenLinks : Marko Ruijtenberg
Commissiegriffier : Lianne van den Houten

1. Opening en Mededelingen

De voorzitter: Dames en heren, goedenavond. Het is 11 maart 2026, het is tijd voor onze vergadering van de commissie BAC. De Begeleidingscommissie Accountscontrole. Hartelijk welkom aan alle bezoekers op de publieke tribune, alle kijkers thuis, maar natuurlijk ook aan alle commissieleden, ambtenaren, wethouder, griffier hier naast mij en alle ondersteuning in de zaal. Het is vanavond een bijzondere avond, want dit is hem dan echt, die allerlaatste politieke vergadering van deze raadsperiode. Wat mooi dat we die met elkaar als commissie BAC mogen gaan doen. Om dat wat kracht bij te zetten, hebben wethouder Fortuyn en ik gemeend het een extra feestelijke avond te maken. Daar komt u bij de koffieronde zo meteen wel achter. Ik doe een beroep op u om in ieder geval het eerste halfuur goed te debatteren, dat die koffieronde welverdiend is. Verder, de doggybags zijn aanwezig. Verder wil ik u even melden dat uw vaste griffier van de BAC, Lianne van den Houten, helaas afwezig is. Daarom vervangen door de ook wel bekende Rianne. Hartelijk welkom. We hebben zeven fracties aanwezig, CDA en GroenLinks zijn afwezig. Daarmee stel ik vast dat we deze vergadering nu dan ook echt hebben geopend.

2. Insprekers

De voorzitter: Wij gaan gauw door naar agendapunt 2, de insprekers. Die zijn niet gemeld helaas vanavond.

3. Vaststelling agenda

De voorzitter: Over naar agendapunt 3, het vaststellen van de agenda. We hebben drie bespreekpunten vanavond. Zijn er nog andere punten voor de agenda? Dat is niet het geval.

4. Verslag vorige BAC vergadering

De voorzitter: Dan gaan we gauw door naar agendapunt 4, het vaststellen van het verslag van de vorige BAC vergadering. Dat was vorig jaar, 26 november. Er zijn geen opmerkingen binnengekomen. Kunnen we dat verslag dan ook ongewijzigd vaststellen? Ik zie voorzichtig instemmend geknik. Dan is dat verslag ook vastgesteld.

5. Evaluatie begrotingsproces 2025 - extra fractiegenoot is welkom

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 5, het eerste bespreekpunt van vanavond. Dat is de evaluatie van het begrotingsproces 2025. U heeft een memo ontvangen. Het doel van de bespreking is het ophalen van uw perspectief op het begrotingsproces wat is gelopen het afgelopen jaar en het formuleren van de lessen voor toekomstige begrotingsprocessen als handreiking aan de toekomstige raad. U heeft in het memo wellicht gezien dat er vier vragen aan u zijn opgenomen. Het verzoek is, mede namens de organisatie en het college, om ook nadrukkelijk op die vier vragen natuurlijk in te gaan, zodat er correct gevolg gegeven kan worden daaraan. Dat gezegd hebbende, welke fractie mag ik het woord geven bij deze bespreking? Mevrouw Van Olst, ik ga bij u beginnen, VOOR Lansingerland.

Eerste termijn

Mevrouw Van Olst: Dank u wel. Om te beginnen is vraag één en twee tegelijk. Wat ik als heel fijn heb ervaren van het laatste begrotingsproces is dat er die scenario's al voordat de kaderbrief er was, of hoe heet het tegenwoordig, die brief, dat er verschillende scenario's zijn met mogelijkheden van, als je hiervoor kiest, dan kan dat niet, et cetera. En dat er een knoppenboek beschikbaar is. Dat vind ik echt een vooruitgang, in ieder geval van de laatste jaren. Wat voor mij minder goed werkt, is een tafeltjesavond. Zo heet het, volgens mij. Allemaal in aparte groepjes om ambtenaren heen staan en dan vragen stellen, maar niet horen wat de heer Van Santen vraagt. Voor mij werkt dat niet goed. Heeft trouwens ook bij mij nooit goed gewerkt in de tijd van WIJ Lansingerland. Het heeft niet te maken met dat ik in mijn eentje ben. Wat ik wel echt heel fijn vind, en dat is een beetje ontstaan in de coronatijd, is als de techniek wordt uitgelegd in een filmpje wat je dan later nog op je gemak even terug kan kijken. Ik denk dat het ook echt een goed idee is om de nieuwe mensen zo meteen op vlieghoogte te krijgen. Vraag drie en vier, dan wil ik mijn opvolgers een advies geven dat, ten behoeve van de slechtere financiële vooruitzichten voor de gemeente geldt hetzelfde als dat je zelf in de financiële problemen zit of ondernemers in zwaar weer, je kan niet meer uitgeven dan er binnenkomt. Dat moet altijd het uitgangspunt blijven. Voor de komende periode met het ravijnjaar en wellicht grote geopolitieke onrust geldt ook voor de gemeente, zorg voor een noodpakket. Dit betekent voor de begroting dat deze flexibel is. Dat er weer gewerkt wordt met die verschillende scenario's waarbij inzichtelijk gemaakt wordt, welke keuzes leiden tot welke tekorten of overschotten? Het basisscenario zou dan betekenen dat je alle verplichte overheidstaken becijfert en de extraatjes in de verschillende scenario's tot uitdrukking brengt. Zoals vorig jaar ook werd gedaan. Dit lijkt een open deur. Maar ik denk dat het belangrijk is om de keuzes die de komende jaren gemaakt gaan worden visueel en begrijpelijk gemaakt moeten worden voor eenieder. Dat duidelijk wordt dat als iemand meer moet gaan betalen voor een dienst of voor de OZB dat dan duidelijk is

waaraan dat besteed wordt. Verder lijkt het mij heel erg belangrijk om als gemeente zelf ook een signaal af te geven dat de broekriem in het gemeentehuis ook wordt aangehaald als je gaat bezuinigen of diensten gaat schrappen. Hierdoor ook bij de raad. Het is misschien vloeken in de kerk, maar wat ik ook nog wil benoemen zijn de Eneco-reserves. Deze zijn er nog steeds en zorgen ervoor dat wij er toch best warmpjes bij zitten. Nu is het zo dat de Eneco-gelden slechts in het kader passend kunnen worden opgenomen. Het zou fijn zijn als de nieuwe raad hier iets mee kan doen, beleidstechnisch. Ik denk dat het goed zou zijn als er een plan wordt bedacht om de Eneco-reserves toch op een manier in te zetten om het ravijn enigszins te dempen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Van Olst. Is dat een termijn, mijnheer Van Santen? Dan heeft u het woord.

De heer Van Santen: Voorzitter, dank. We zaten wel even te kijken, Begeleidingsaccountantscommissie en dan over de evaluatie van de begroting, of dat dan helemaal hier thuis hoort. Maar het is zoals u al zei de laatste commissie en we hebben het niet eerder geagendeerd, ik kan me voorstellen dat het college richting wil voor de begroting. Ik kijk er toch met alle plezier op terug, op dat begrotingstraject. Allereerst over dat proces zelf. Ik vond echt dat de voorbereiding en de toelichting gedurende dat hele traject erg goed waren. Het was erg professioneel. We zijn goed meegenomen, telkens tijdig. Dat hele proces, hoe dat begeleid is, petje af. Dat kon wat mij betreft niet beter. We hadden altijd de momenten om tijdig mee te kijken en mee te kunnen denken. Tegelijkertijd waren er ook punten die minder goed aanvoelden. Met name rond de varianten hadden wij het gevoel dat er toch al enigszins werd voorgesorteerd op een bepaalde voorkeursvariant. Dat is een gevoel, dat kunnen we niet heel hard maken. Maar dat idee bleef wel bij ons achter, bij onze fractie. Dat maakte het gesprek voor ons iets minder open dan we hadden gewenst. Daarnaast was er toch telkens terugkerende onduidelijkheid over het begrip maatschappelijk minimum. Dat bleef maar terugkomen. Die onduidelijkheid werkte ook door in de duidingen en in de keuzes die aan ons werden voorgelegd. Tot slot, hoewel het proces zorgvuldig was, hebben we de echte meerwaarde van die nieuwe opzet ten opzichte van de vorige jaren niet heel sterk ervaren. Als we dan kijken naar de toekomst, dan zijn wij voorstander van een manier van werken zoals dat in de eerdere jaren was. Omdat we die meerwaarde niet hebben gezien. Hou vooral wel vast aan de manier van de procesbegeleiding, dat was uitstekend. Als dat er op een of andere manier in kan verweven worden, dan wordt dat alleen maar beter. Dat over de manier van begroten. Dan de vraag over, een hele goede vraag overigens, vind ik vanuit het college, over meerjarig sluiten of eenjarig sluiten. Vanuit origine zouden wij zeggen vanuit de VVD, doe maar gewoon alle jaren sluiten. Hoe mooi is dat? Geen tekorten. Maar als je kijkt hoe het de laatste jaren gaat in de praktijk zijn we daar toch op dit moment geen voorstander van. Dat heeft ermee te maken dat er op dit moment grote onvoorspelbaarheid is ten aanzien van die toekomst. We hebben dat gewoon gezien. Telkens, het ravijnjaar wat net genoemd werd, dat schoof telkens maar door. Daar liep je toch nooit in, leek het wel. Ik weet niet hoe dat natuurlijk in de toekomst gaat. De onvoorspelbaarheid van die algemene uitkering, die is gewoon groot. Dan heb je het gevaar dat je het heel goed wil regelen nu voor de toekomst en dat je bepaalde bezuinigingen gaat doen of bepaalde belastingverhogingen, en dan blijkt later dat dat niet had gehoeven. Daar zijn we geen voorstander van. Elke keer als je besluit, de begroting moet je sluitend maken het jaar erop, elke keer als je dat doet, neem je ook structurele maatregelen. Die werken toch door, ook in het jaar daarna. Het is niet zo dat je nou iets fout doet. Wat ons betreft voorlopig, ook al zijn we voorstander van meerjarig sluiten, maar als dat niet lukt, en dat lukt op dit moment niet, blijf dan maar gewoon handhaven zoals het nu gaat. Dat gaat goed. Dat gaat prima. Vooralsnog gewoon zo laten. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Santen. Mijnheer Markus, dat is geen interruptie? U heeft het woord.

De heer Markus: Voorzitter, dank u wel. Goed om met elkaar terug te kijken. Dat we dat nou in de laatste commissie, of laatste vergadering, mogen doen van de periode, dat is toch extra mooi. Dat we ook nog iets mee mogen geven aan onze opvolgers, dat maakt het nog mooier. Om even eerst terug te kijken, proces 2026-2029. Mijn voorganger heeft al veel punten benoemd, het is denk ik heel mooi om te zien dat we vanaf het begin bij het ontstaan van een nieuwe methode zijn meegenomen en alle stappen keurig netjes zijn toegelicht. We zijn er, denk ik, met elkaar met veel enthousiasme aan begonnen. Het was natuurlijk echt iets nieuws, ook in gemeenteland denk ik nog redelijk nieuw. Dat is echt wel moedig ook van de ambtelijke organisatie. Het heeft veel tijd en inzet gekost om daarvoor te kiezen. Dat is, denk ik, heel mooi dat we daar samen opgetrokken hebben en daarin elkaar geholpen hebben, dat hebben we als zeer positief ervaren. Dat is ook iets wat je, denk ik, in het vervolg altijd moet blijven doen. Maar als je dan terugblijkt op dat proces en als je dan nog even het uiteindelijke besluit bekijkt wat we genomen hebben, dan hebben we uiteindelijk gewoon een begroting links en rechts geamendeerd met de dingen uit het knoppenboek. Dan denk ik, hebben we helemaal scenario's op zitten stellen, dat hebben we dan een beetje, als je terugkijkt, als we die scenario's niet hadden opgesteld, hadden we geen ander besluit genomen. Laat ik het even zo stellen. Dat heeft op een of andere manier toch onvoldoende gewerkt. Het maatschappelijk minimum, ik word er net niet meer wakker van 's nachts, maar hoeveel discussies daar wel niet over gegaan zijn, dat weet ik ook niet meer. Dat hebben we nooit helder gekregen. Dat blijft toch wel een beetje beklijven of dat nou echt goed gewerkt heeft. Wij denken in dit proces niet, omdat we uiteindelijk gewoon op basis van het knoppenboek dingen hebben aangepast. Daarnaast een ander ding wat er is blijven hangen, we hebben het natuurlijk heel lang gehad over, we willen zero base begroten. Is nou aan die opgave en die motie, is daar nou invulling aan gegeven met dit traject? Daar durf ik geen ja op te zeggen. Ook geen nee. Ik vermoed dat we daar een beetje in het midden zijn blijven zitten. Maar dat blijft bij ons wel een beetje hangen. Hebben we nou echt zero base begroot afgelopen keer? Of moeten we dat, ligt daar toch nog een kans? Dat zijn wel dingen die zijn blijven hangen. Nogmaals, het werkt goed in de samenwerking. Mooi met elkaar om een heel alternatief ander traject op te pakken. Maar terugkijkend denken we wel dat we uiteindelijk gewoon weer heel ouderwets aan de hand van het knoppenboek de boel hebben geregeld. Dan even vooruitkijkend. Dan sluit ik me ook wel aan bij de heer Van Santen, een ideale wereld waarin alles vaststaat, waar we een Rijksoverheid hebben die ook langjarig vooruitkijkt en waar we precies weten wat we aan bedragen krijgen de komende jaren, dan moet je inderdaad gewoon zeggen, we gaan structureel sluitend zijn. Maar we zien dat er elk jaar toch weer ergens een paar miljoen tevoorschijn wordt getoverd en dat wordt weer naar de gemeente geschoven. Daarmee neemt het tekort weer af. Zolang die onzekerheid blijft, ook vanuit het Rijk en vanuit de uitkering die we krijgen, wat toch voor een groot deel onze inkomsten beïnvloedt, denk ik dat het helemaal niet werkt om langjarig te sluiten. Want dan neem je inderdaad maatregelen waar je dan misschien twee jaar later of een jaar later spijt van hebt, omdat die onzekerheid heel groot is. Maar daar zitten we wel een beetje in de spagaat. Want we nemen toch wel vaak maatregelen die allemaal heel korte termijn denken zijn. Dat is wel strijdig met elkaar. Want je wilt uiteindelijk wel als gemeente een bepaalde visie met elkaar uitrollen. Dan kom ik nog even terug op het proces dat we met elkaar hebben doorlopen. Dat is natuurlijk wel wat we gepoogd hebben met de scenario's om op basis van de omgevingsvisie en de visiedocumenten van het sociaal domein met elkaar vooruit te kijken, wat voor gemeente willen we zijn? Dat is denk ik wel een vraag die je als je een begroting opstelt altijd moet blijven stellen. Dan heb je het niet over een jaar, maar heb je het over meerdere jaren vooruit te kijken. Dat is wel lastig. Je hebt veel onzekerheid qua inkomsten, je kan niet ver vooruit kijken omdat je daar misschien besluiten neemt die niet handig zijn. Aan de andere kant wil je ook als gemeente ergens naartoe en moet je wel ook bepaalde strategische keuzes maken over lange termijn. Dat vinden we lastig, omdat dat wel eens met elkaar conflicteert. Ik denk dat dat even voor de eerste termijn zo voldoende is, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Markus. Mijnheer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Er is veel gezegd, ik hou het kort. Met name voor ons is het, het is niet alleen vorig jaar, maar de afgelopen vier jaar, hadden we het proces wel dat wij bij de begroting kregen we een begroting, dan moeten we hem altijd terugdraaien. Dat is niet efficiënt, maar ook voor de inwoners is dat ook verwarrend. Dat zij, dan hebben wij ook insprekers die tegen die bezuiniging zijn, waarvan wij denken, met de perspectiefnota of met de begroting zelf, dat je die maatregelen ook goed kan meten en ook het werk van de raad, want we hebben in feite de begroting helemaal ook anders gedaan. Als leerpunt voor de toekomst, dat wij ook scherp moeten zijn, ook als raad, aan de voorkant met perspectiefnota of met kadernota, om die keuzes ook te maken en richting te geven aan het college, wat voor gemeente willen we zijn. Willen wij structureel sluiten, waar structureel kan, en incidenteel, waar incidenteel moet? Dat moeten wij wel van tevoren als raad ook meegeven aan het college, om een beslissing te nemen. En wat wij ook nodig hebben, lef vanuit het college, om toch voor een voorstel, want we krijgen vaak, het is een oordeel aan uw raad. U bent een college, u moet ook met een goed voorstel komen en daarvoor staan en verdedigen, als het gaat bijvoorbeeld om een OZB-verhoging. Het wordt heel politiek, ik ga niet inhoudelijk daarin, maar dat zijn de punten die wij vanuit de Partij van de Arbeid hebben. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Azzouzi. Mijnheer Philippens.

De heer Philippens: Voorzitter, dank u wel. Ook wij kijken in zijn algemeen heel positief ten opzichte van het begrotingsproces. Ik pak ook even vraag één en twee gezamenlijk. Wat ik nog wil toevoegen is dat we volgens mij ook goed hebben ingezet op een stukje versimpeling van de begroting en meer raadsleden daarin meenemen. Het was toch altijd voor de fractievoorzitters en de financials, maar ik denk dat we goede stappen hebben gezet omdat we wat breder, wat minder die focus op de techniek. Die behandelen we wel, maar iets meer op de achtergrond en meer op begrijpelijke keuzes met elkaar maken. Ik denk dat dat goed is dat we dat gedaan hebben. En dat we dat ook door zouden moeten trekken. Ook wij vinden het knoppenboek heel belangrijk. Het geeft de mogelijkheid om concrete keuzes te maken. Zelfs om je eigen begroting samen te stellen, hoe het CDA dat al die tijd gedaan heeft. Ik denk dat dat goed is. Maar het dwingt ook fracties om keuzes te maken. Dat is denk ik hartstikke goed voor deze raad. Want daardoor wordt de begroting ook echt van de raad. Ik denk dat dat goed is geweest, omdat we een aantal bezuinigingsrondes hebben gehad, dat we die zelf ook echt gepakt hebben en achter zijn gaan staan. Behalve dat in de vorige periode had het college dat meer bij zichzelf gehouden en hadden we misschien wat andere discussies gehad. Ik denk dat het meer eigendom daardoor ook van de raad wordt. Ik denk ook dat de grove keuzes richting scenario's en later op detailniveau bijsturen, dat dat relatief goed gelopen is. Al was dat wat wennen. Wat daarbij idealer is, is dat we wat meer transparantie hebben van, hoe werken die grove termijnen of die grove keuzes door op de detail? Best wel een lastige vraag. Dat snap ik ook wel. Maar misschien zit er ook een stukje ervaring en training als raad wat we daarin moeten gaan pakken. Maar ook het gevoel dat we helemaal aan het begin hadden, hebben we dan nog de mogelijkheid om het terug te draaien, daar hebben we nu ervaring mee opgedaan. We hebben grove keuzes gemaakt, maar we zien op detailniveau kunnen we het dan altijd nog bijsturen. Ik denk dat dat goed was. En ook het maatschappelijk minimum is ook al langsgelopen, dat dat een moeilijk onderwerp blijft. Ik pak de vragen drie en vier ook bij elkaar. Richting toekomst, ook ik zou blijven zitten op de huidige wijze. Wat meer kortcyclisch. Dat is al door meerdere aantal collega's aangegeven. Gezien de dynamiek, dynamische context waar we in zitten vraag ik me af of je langer dan één jaar ook echt vooruit moet begroten. Wat de heer Van Santen ook al aangeeft, dan ga je van alles plannen, maar dan ga je het misschien later weer terugdraaien. Dan krijg je een beetje jojo financiën. Ik zou het wel graag willen, maar de vraag is of het kan. Daar wil ik het bij laten, voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Philippens. Ga ik naar de heer Jansen.

De heer Jansen: Dank u wel, voorzitter. Ook WIJ is tevreden met het begrotingsproces zoals dat het afgelopen jaar en ook de jaren daarvoor gelopen is. In onze ogen heeft het gewoon goed gewerkt. We hebben bij kunnen sturen wat we wilden. Wat we onszelf wel misschien een beetje aan kunnen trekken is als we de perspectiefnota, als we daar moties aannemen die het voor het college een beetje moeilijk maken om keuzes te maken, omdat we het te veel inperken. Dat moeten we misschien niet meer doen. Daar wat meer vrijheid laten aan het college, die weet in grote lijnen wat wij willen. Dan moeten we niet alle paaltjes slaan, want dan hebben ze geen bewegingsvrijheid meer en komen ze met keuzes die wij dan weer gaan herstellen in de begroting. Dat in ieder geval meegeven aan de volgende raad en het college. Ook wij zien graag een sluitende begroting meerjarig. Alleen, wat al gezegd is, met de huidige onzekerheden vanuit het gemeentefonds is dat denk ik niet realistisch. Dan mogen wij ons gelukkig prijzen, dat is aan de ene kant een geluk en aan de andere kant is het misschien een vloek, dat we de Eneco-reserves hebben waar we naar kunnen kijken en dat we een gezonde financiële situatie hebben. Meerjarig, ja, maar daar zal de volgende raad of de volgende raden moeten kijken vanaf dat wanneer weer mogelijk is. Want nu is het ravijnjaar '28. Als dat inderdaad het ravijnjaar is, dan kan het naar '28. Maar misschien wordt het '30, of '32 of '36. We weten het niet. Als we het niet weten, dan houden we het maar bij het huidige. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Jansen. Tot slot, mijnheer Van der Stad.

De heer Van der Stad: Dank u wel. Ik sluit me graag aan bij de woorden eerder van de heer Van Santen en de heer Philippens. Maar met name twee punten die ik echt wil benoemen. Dat is één, het knoppenboek dat zeer goed ervaren wordt. En het verbeterpunt dat ook de heer Azzouzi benoemde, wat ons betreft het feit dat we bezuinigen, intekenen aan de voorkant, de samenleving zenuwachtig maken en zorgen bezorgen en dat we ieder jaar door meevallers, zoals de septembercirculaire, alsnog veel beoogde bezuinigingen terugdraaien. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was dan denk ik deze eerste ronde aan de zijde van de commissie. Wilt u zelf beginnen, wethouder Fortuyn, met een reactie? Uiteraard kunt u daarbij gebruik maken van de hulplijnen aanwezig in deze zaal. We gaan bij u beginnen, u heeft het woord.

Beantwoording college

De heer Fortuyn: Wat het leuke is van dit soort onderwerpen is dat wij tot ons nemen. Daar proberen we straks, wij gaan natuurlijk nog de komende maanden door. Volgende week woensdag dan weten we, nadat de stofwolken zijn opgetrokken, hoe gaat dit zich ongeveer voortbrengen. Maar ik vind het gewoon heel fijn dat de mensen die in deze periode de ervaring hebben gedaan met de nieuwe opzet rondom de begroting alvast wat mee kan geven. Maar tegelijkertijd wij als wethouders, als uitvoerend orgaan namens de raad gaan wel gewoon aan de slag. Als wij zo'n beetje in mei, juni, zetten we toch wel richting een eerste perspectiefnota. Het is heel belangrijk voor de ambtenaren om reeds een beeld te krijgen hoe u kijkt, misschien blijven zittend of vervangend straks of overdragend, in ieder geval wat signalen mee kan geven aan het ambtelijk apparaat. Dat is denk ik wel heel erg belangrijk. Dank voor jullie inbreng. Als ik er even snel door mijn oogheeren heen kijk, zoveel heb ik er niet meer, hoor ik toch wel echt een positief scenario. Ik denk ook dat, de heer Philippens gaf het ook al aan, de raad is wel meer in positie gekomen. Ik hoorde opmerkingen over, handig dat knoppenboek. Het is ook wel fijn dat we aan de voorkant al betrokken worden. Dat zijn natuurlijk hele mooie momenten. Ik denk ook dat het heel goed is om de afdrank met elkaar te doen, ga vooral even zo door. Ga niet met '...' (00:22:38) of andere veranderingen komen. Maar geef in ieder geval een goede informatiepositie naar de raad toe. De perspectiefnota is inderdaad, is ook gezegd door verschillende, het is een eerste doorkijk naar de informatie die we hebben. Waarbij de

meicirculaire natuurlijk zijn plek heeft gevonden voor een deel. Dat is altijd niet heel erg hard, maar het is wel een deel. Maar we baseren het verder op een soort doorkijk naar de rest van het jaar. Gebaseerd op drie, maximaal vier, maanden kennis die we hebben. Dat maakt het gewoon lastig om een goede begroting te maken. Ik denk wel dat het goed is dat die perspectiefnota overeen blijft van, dit is de eerste signalen die we hebben waar we eventueel tegenaan kijken. Geeft u in ieder geval aan waarin wij proberen wat voorzichtiger te zijn. Zoals het laatste jaar, het is vaak het OZB als laatste redmiddel. Of proberen in ieder geval het sociaal domein te ontzien. Dan ben ik het wel met de heer Jansen eens, sla er iets minder piketpalen in. Ik denk dat dat wel handig is. En ook wat heel belangrijk is, wat door jullie gezegd is, concentreer je nou gewoon op het eerste jaar sluitend. Omdat de algemene uitkering onderhevig is aan allerlei Rijksingrepen. Zoals je nu ook ziet, de waarden van de verschillende pijlers waarop de algemene uitkering wordt geënt, die gaan weer bijgesteld worden. We hebben de raad van het bestuur die ook gaat over de algemene uitkering, die zijn zich ook weer aan het buigen, zijn die meetwaarden wel goed? Tegelijkertijd kijken ze ook wel naar, is de verdeling wel goed verdeeld? Er begint weer van alles. Dat betekent gewoon dat je op wat drijfzand zit te kijken, welke inkomsten komen er nou van het Rijk? Aan de andere kant moeten we ook niet vergeten dat wij als gemeente ook wel een fors deel van de begroting zelf in de hand hebben. Een deel niet. Denk aan je afvalstoffenheffing. Het zijn wel je lastenverzwaring. Denk aan je rioolheffing. Dat zijn ook lastenverzwaringen. Leges, we hebben best wel wat te bouwen hier. Dat zijn best wel grote inkomsten. Maar ook de OZB. Die opmerking is ook gemaakt, leg daar nou niet direct een blokkade op. Dat is bij het begin van een college niet altijd makkelijk. En zeker niet aan het einde van de rit als je voor de verkiezingen staat. Maar we hebben het voorzichtig geprobeerd om wat aan te draaien. Want de OZB, we laten wel een aantal miljoenen, dan praat ik echt wel over forse bedragen, liggen, toch in een situatie waarbij we het met elkaar redelijk goed hebben. Dan kom ik wel terug op verschillende mensen die worstelen van, wat is het bestaansminimum? Dan kom ik ook inderdaad een beetje terug op het feit, leg niet te veel piketpalen aan. Ook op het sociaal domein. Ik denk ook zero based, hebben we het ook over gehad, dat we inderdaad in de komende maanden even de discussie aan moeten gaan. Het is niet makkelijk, maar ik denk dat de coalitiebespreking daar wel een aanleiding toe is. Wat ik wel zie, en zeker in het sociaal domein, en dat klinkt lullig, maar vergis je niet, zeventig miljoen, een derde van de begroting, zit gewoon in het sociaal domein. Waarvan een groot gedeelte, kan je gewoon, dat is gewoon wettelijk, daar kan je niks mee doen. Klaar. Ik heb die uitkeringen te doen, ik heb andere dingen te doen. Maar aan de andere kant zie ik wel heel veel stapeling rondom de zorg rondom gezinnen, individuen en anderszins. Waarbij je best wel wat kritisch mag kijken, is dit nou wel effectief? Het vraagt best wel wat meer scherppte. En het vraagt ook wel wat scherppte aan de kant waarbij het sociaal medium, wat hier ook gezegd is, daar moet je wel de goede discussie over hebben met elkaar. Ik denk dat het heel belangrijk is dat we open en vrij de goede discussie aangaan. Maar ik ben wel heel blij met het feit dat we de structuur zoals het tot nu toe is neergezet kunnen overeind houden. Ik denk dat het ook belangrijk is, dat we in ieder geval doorgaan. Uiteindelijk, daar wil ik een beetje mee besluiten, mijnheer de voorzitter, om niet op alle opmerkingen in te gaan, wil ik ook wel aangeven dat het van belang is dat we het eerste jaar inderdaad sluitend hebben. Dat we de discussie, die gaan we dan waarschijnlijk voor het scheiden van de markt van de wethouders zien. Althans, ik probeer het in ieder geval wel, want er is een onderzoek door BMC op dit moment rondom de Eneco-gelden. Dat is ook echt wel een discussie die je moet hebben met elkaar, om te kijken of je dat misschien ook wel wat andere parameters mee kan geven en er misschien op een andere manier mee om moet gaan. Dan denk ik dat het heel belangrijk is om elkaar wat meer ruimte te geven. Maar uiteindelijk, je steekt wel je vinger in een suikerpot. Die is op een gegeven moment, elke keer je vinger ingestoken hebben, is hij wel een keertje leeg. Die discussie moeten we echt hebben met elkaar. Ik wil er best een aanzet toe geven. Maar ik ben wel blij dat wij in ieder geval zeggen, niet meerjarig, want dan is het waarschijnlijk kapitaalsvernietiging, onrust veroorzaken. We weten het niet. Ik denk ook dat het goed is dat we de OZB, maar ook de Eneco-gelden, maar ook het maatschappelijk minimum wat hier genoemd is, die zorg heb ik ook wel, met elkaar kritisch

durven te bekijken en tegen het licht te houden. Mijnheer de voorzitter, ik ben blij met de inbreng.

De voorzitter: Interruptie nog van de heer Markus.

De heer Markus: Ik voelde al dat de wethouder naar een punt ging. Ik wil nog even het punt wat de heer Azzouzi aanhaalde over de onrust die best wel eens veroorzaakt met een begroting en nog geen twee weken later werd alles teruggedraaid. Kunt u daar nog op reflecteren?

De voorzitter: De wethouder nog. Dan de afronding.

De heer Fortuyn: Ik denk dat dat een goede opmerking is. Ik denk ook, hoe presenteren wij de perspectiefnota? Dat is denk ik ook waar u een rol in speelt, maar wij ook een rol in spelen, maar ook de communicatie een rol in speelt. Het is een eerste doorkijk. Ik ben het met u eens, ik weet dat mijn collega Leon Hoek al de markt op gegaan is, de markt is het verkeerde woord, maar in ieder geval in het domein van de sport is gaan praten met de sportverenigingen. En de vinger optilde al van, let op, het zou zomaar kunnen zijn dat wij de sporttarieven met elkaar, of de accommodatietarieven, moeten gaan verhogen. Daarmee creëer je natuurlijk een zekere mate van onrust. Vervolgens hebben we het achteraf niet nodig. Dat is inderdaad wel een hele moeilijke. Daar heb ik ook geen panklaar antwoord voor. Ik begrijp dat ook heel goed. Maar ik denk, wij moeten met elkaar leren, en dat hebben we gedaan denk ik in de afgelopen vier jaar, dat er twee, drie dingen belangrijk zijn. A, de raad heeft budgetrecht en gaat ook over het beleid en moet het ook uitleggen. Dat is één. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Dat wordt na september, dan krijg je nog een douceurtje in de septembercirculaire, dan hebben we weer een extraatje. Dat was natuurlijk een beetje feest. Dat maakt het wel lastig. Maar ik denk dat wij de perspectiefnota echt moeten brengen, dit zou potentieel aan de orde moeten zijn. Dan zou je inderdaad kunnen zeggen, jongens, we zijn erbij bezig om het te dempen. Maar we kunnen er geen garantie op geven. Het is ook de manier waarop je het gesprek aangaat. Maar ik vind het wel een hele lastige, als je geen zekerheid hebt.

De voorzitter: Mijnheer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Een vervolgvraag. Is het niet beter dat wij bij de begroting bijvoorbeeld, het is een suggestie, dat wij een begroting maken, maar die bezuinigingen die echt effect hebben op de maatschappij, op de samenleving, dat wij dat gieten in een eerste begrotingswijziging? Dan hebben wij de kans om te kijken, hoeveel geld gaan we krijgen vanuit de septembercirculaire, voordat wij die onrust gaan veroorzaken bij de maatschappij.

De voorzitter: De wethouder daarop nog met een reactie.

De heer Fortuyn: Ik wil die parkeren bij de ambtenaren, want ik weet niet hoe jullie daar tegenaan kijken. Punt is, we hebben natuurlijk half november moeten we hem inleveren bij provincie Zuid-Holland. Ik weet even niet hoeveel ruimte daarin zit. In feite doe je al een begrotingswijziging door moties, amendementen, et cetera, in te zetten. Ik parkeer hem liever, of ik wil hem even passeren naar [REDACTED] als zijnde hoofd financiën.

De voorzitter: Dan kom ik daarna even bij u, mijnheer Azzouzi. Dan gaan we eerst naar [REDACTED] U heeft het woord. U bent in de uitzending.

Ambtelijke ondersteuning: Ik heb er niet zoveel ervaring mee als jij, Simon. In principe mogen we de septembercirculaire nog niet inzetten bij de begroting. Dat maakt het heel erg lastig. Want het liefst zou ik hem wel in willen zetten, omdat we hem elk jaar weer terugdraaien. Maar we mogen vanuit de provincie gezien daar niet rekening mee houden in de begroting.

De voorzitter: Misschien nog een technische verduidelijking, mijnheer Azzouzi, dat mag.

De heer Azzouzi: Mijn bedoeling is dat wij de begroting wel opstellen en dat wij tegelijkertijd met behandeling van de begroting, en daar is ook de septembercirculaire bekend, dat je een eerste wijziging ook erbij doet in het raadsvoorstel. En dat je, als wij geen voldoende geld krijgen vanuit het Rijk, dat doen wij, want u zegt nu dat wij de septembercirculaire niet meerekenen, want dat doen we wel met een amendement. Wat is het verschil? Dat kunnen wij toch ook doen?

De voorzitter: Wethouder Fortuyn.

De heer Fortuyn: Ik probeer hem even scherp te krijgen, mijnheer Azzouzi. Dan zou je zeggen, dan leg je eerst een conceptbegroting neer, nog geen raadsbesluit.

De voorzitter: Nog een laatste poging, mijnheer Azzouzi.

De heer Azzouzi: Het wordt heel technisch. Je legt de begroting met een nadelig saldo en dan doe je eerste begrotingswijziging met de maatregelen die je in het knoppenboek zet. Maar dat is geen waarheid, ook voor de samenleving. De communicatie daarvan, we gaan wachten op de septembercirculaire. Als wij voldoende geld hebben, dan hoeven wij die begrotingswijziging niet in te zetten. Dat is een andere communicatie dan een begroting, dat wij dit hier gaan in snijden. Dat zijn varianten die tijdens die raadsbehandeling ook de raad daarvoor kan kiezen.

De voorzitter: Eén moment, [REDACTED]. [REDACTED].

Ambtelijke ondersteuning: Dat ga ik uitzoeken. Ik weet niet of dat mogelijk is. Daar kom ik op terug.

De voorzitter: Er wordt in mijn rechteroor gefluisterd door de griffier dat dat technisch niet mogelijk is. Dan moet de wethouder even zeggen dat hij daarop terugkomt. Wethouder Fortuyn, komt u daarop terug?

De heer Fortuyn: We gaan het even technisch uitzoeken en we komen hierop terug. Maar ik denk wel dat het even mooi is, ik begrijp wat u wilt, alleen of het in tijd et cetera kan, dat wordt nog een ingewikkelde. Maar we komen er even op terug. Toezegging van de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel, wethouder Fortuyn. Ik wilde u niet tekort doen, [REDACTED], maar we moeten niet alleen de orde bewaken, maar af en toe ook de regels, helaas. Anders hebben we straks iets gezegd wat helemaal geen status heeft. Dat zou ook zonde zijn van deze avond. Dat gezegd hebbende was dit ook gelijk de eerste termijn van de zijde van het college en de organisatie. Ga ik even naar de commissie kijken. Is er behoefte aan een vervolg van deze discussie op dit moment? Ik zie de heer Markus nog naar de microfoon snellen.

Tweede termijn

De heer Markus: Dat was een heel kort ritje. Misschien even kort over de Eneco-gelden. Misschien wel goed om te zeggen, wethouder Fortuyn haalde al even aan dat BMC een onderzoek aan het doen is. Het is misschien wel goed even te zeggen dat de beide Willems in deze raad, namelijk de heer Jan-Willem van den Beukel en de heer Kees-Willem Markus, dat wij geïnterviewd zijn door BMC hoe wij even vanuit de raad aankijken tegen de Eneco-gelden en wat daar voor rol in speelt. Dat wordt inderdaad in ons onderzoek ook meegenomen naar aanleiding van de motie die het CDA daarover heeft ingediend.

De voorzitter: Waarvan akte. Dank u wel, mijnheer Markus. Dan een laatste controle, is dat dan het einde van deze bespreking van de evaluatie begrotingsproces wat we vorig jaar hebben gelopen? Dat verwacht ik wel. Ik kijk nog even naar mijn rechterzijde. Is er nog wens tot een korte reactie, wethouder Fortuyn? Nog een korte laatste reactie? Dat is het geval.

Beantwoording college

De heer Fortuyn: Dank voor de inbreng. Ik overleg namelijk net even ook met de afdeling Financiën en daar de teamleden van. Morgen is er ook een afspraak met de provincie Zuid-Holland. We zullen de vraag van de heer Azzouzi even neerleggen om te kijken of dit in ieder geval een tussenstap kan zijn. Om te kijken of, want wij vinden het wel logisch wat je doet, omdat we gewoon op drijfzand begrotingen zitten te maken. Ondertussen de hele wereld hier in paniek brengen en vervolgens terugdraaien. Het is geen fraai gebeuren in ieder geval. Het amateurisme straalt er vanaf. Maar we hebben even te doen met wat het is. Maar de vraag is helder. We gaan het morgen voorleggen. Wij hebben in ieder geval richting genoeg om in ieder geval nu richting de perspectiefnota te werken. Dank u wel.

De voorzitter: Helder. Dank u wel, wethouder Fortuyn. Dank aan allen voor deze discussie.

6. Rapportage over Intern controleplan 2025 en rechtmatigheid

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 6. De rapportage over het Intern controleplan 2025 en rechtmatigheid. Dan denkt u, waarom moet dat nu besproken worden? Ik vraag mij wel eens af, dat is een retorische vraag, want ik ben hier natuurlijk niet voor de inhoud, weet onze accountant wel wat er 18 maart aan de hand is? Want wie bedenkt het dan om op 16 maart te beginnen met de werkzaamheden en dat er dan nog een besluit moet worden genomen voor die tijd? Maar het maakt in ieder geval deze avond des te interessanter. We gaan beginnen met een presentatie over dit voorstel. Een voorstel bespreekpunt moet ik zeggen. Dat wordt gegeven door [REDACTED] onze concerncontroller, en de [REDACTED], senior controller. De slides komen op het scherm. Dan wil ik u, [REDACTED] het woord geven.

[REDACTED]: Bedankt. Dit is een presentatie die geven we natuurlijk vaker. Hij moet nog even op het scherm komen, volgens mij. Elk jaar legt het college verantwoording af over hoe het gesteld is met onze rechtmatigheid. Dat moeten we vanuit de rechtmatigheidsverantwoording doen. Deze presentatie is ook vooral bedoeld om resultaten te delen. Met daarbij meteen een disclaimer, normaal is de eerste BAC in het jaar wat later, zodat we inderdaad gewoon ook alle resultaten van het hele jaar daarin mee kunnen nemen. Dat is dit jaar nog niet gelukt, omdat we inderdaad voor de verkiezingen onze laatste BAC hebben. Dat betekent ook dat wij rapporteren over de periode tot en met september en nog niet daarna. We hebben verderop in de presentatie wel gezegd, we hopen dat de resultaten er zijn. Helaas, die zijn er nog niet. In die zin de disclaimer, de rest van de verklaring nemen we gewoon op in de jaarstukken. De informatie komt sowieso. Dit heb ik net inderdaad verteld. Kunnen we door naar de volgende. Even terug inderdaad, wat is nou die rechtmatigheidsverantwoording? Die is van oorsprong bedoeld om de kaderstellende rol van de raad te versterken en om het gesprek tussen college en raad te faciliteren over hoe we gewoon omgaan met de beheersing van de interne organisatie. Tegelijkertijd als je kijkt naar het effect op de organisatie is het dat het ook een impuls geeft aan de kwaliteit van de organisatie. In de managementrapportages, of inmiddels heten ze boardletters, van de accountant staat er ook telkens wat over geschreven. We moeten inderdaad hiermee verklaren dat de jaarrekening rechtmatig tot stand is gekomen. Daarvoor hebben we een normen en toetsingskader. Afwijkingen die we ontdekken in de loop van het jaar moeten inderdaad gewoon ook netjes verantwoord worden. Hoe transparanter in die zin, hoe beter. Daarom ook nu een eerste aanzet daartoe. Ook al doen we daar zelf als organisatie, en

daarmee het college natuurlijk, veel meer in dan voorheen. Althans in de vastlegging. De accountant die blijft toetsen in opdracht van de raad hoe het inderdaad gesteld is met van alles. De ambitie van ons is om te voldoen aan de wettelijke norm. Je kan natuurlijk ook de ambitie hebben om een in control-statement te ontwikkelen. Dan moet je nog veel verder gaan. Maar onze organisatie is echt een lerende organisatie. Het is al heel goed dat we inderdaad gewoon richting die wettelijke norm gaan. Daarin zie je ook elk jaar nu in de boardletters van de accountant dat we daar stappen in hebben gezet. Onze voorlopige constatering vanuit de concernstaf is ook dat de onrechtmatigheden gewoon echt afnemen. Dat wil nog niet zeggen dat we onrechtmatig zijn. Maar daarover straks meer. Dat we nog niet helemaal rechtmatig zijn, sorry. Stel je voor. We hadden vanuit de accountant inderdaad wel het advies gekregen, stel nou een fraude responsplan op. Want jullie doen van alles met fraude risicobeheersing, maar een fraude responsplan is gewoon ook belangrijk. Zo begonnen we 2025. Als we kijken dan naar de loop van het jaar dan ziet u dat we een heel aantal producten hebben opgeleverd. Aan het begin van het jaar het interne controleplan. Daar reflecteren we nu met elkaar op. Er is een controleverordening vastgesteld. Dat is weer een verplichting op grond van de Gemeentewet artikel 2:13. Net als de doelmatigheidsonderzoeken wat nu loopt rondom Eneco. Dat is dan 2:13a van de Gemeentewet. Allemaal verplichtingen waar we inderdaad jaarlijks mee bezig zijn. U heeft het normen en toetsingskader gezien. Een herziene financiële verordening. Bij deze inderdaad de rapportage van het intern controleplan. En de risicoanalyse staat nu ook op de agenda. Daarmee hebben we de verplichte vaste nummers gewoon met elkaar opgesteld, doorgewerkt. En daar brengen we nu verslag over uit. Wat hebben we dan gedaan? Waar ging de aandacht daarnaast naartoe? We hebben in control gesprekken. Dat zijn gesprekken die zowel op managersniveau, als op MT-niveau, als op directieniveau plaatsvinden. Dat gaat over de PIOFACH taken, personeel, organisatie, maar ook financiën. Inhuur komt daar aan bod. Om gewoon telkens de thermometer in de organisatie te steken en te kijken, hoe is het nou gesteld? Wij zijn bezig geweest met de implementatie van de drie lijnen. Waarin je inderdaad gewoon de lijnverantwoordelijkheden onderscheidt van ondersteunende taken en van de toezichthoudende taken. Ook daar heeft de accountant al een aantal keer wat over gezegd. Wij zijn aan de slag gegaan met een audit op inhuur. Om te kijken of we in beeld konden krijgen waarom we inhuren en waarom inhuur mogelijk toeneemt. Informatie hierover staat in de jaarrekening. Maar we zien in ieder geval dat er minder wordt ingehuurd. Dat is goed nieuws. En ook dat de kosten daarin dalen. We hebben afgelopen jaar een doelmatigheidsonderzoek. Daar bent u over geïnformeerd. Dat ging over de sociale basis. Waarin ook gekeken is, zijn er nou dubbelingen in subsidies? Daar bent u over geïnformeerd dit jaar. U heeft inderdaad dit jaar nog een presentatie gekregen over NIS2. Dat is gericht op informatiebeveiliging. Daar ging dit intern controleplan ook over. We hebben van alles gedaan op het gebied van privacy. Leuk om te noemen is dat we geen inhuur meer hebben op privacy, de FG, maar dat we inderdaad samenwerken met een van onze buurgemeenten. En dat we met elkaar één functionaris gegevensbescherming hebben gedeeld. Ook dat scheelt weer in inhuur en ook in het bestendigen van dit onderdeel. Even terug naar de rechtmatigheidsverantwoording. We moeten verantwoording leggen aan de hand van negen criteria. Dat hou ik even kort. De bovenste zes, daar toetst de accountant op. En de onderste drie, daar hebben wij de verantwoordelijkheid in. Daar hebben wij grondig naar gekeken in het afgelopen jaar. Ik kijk naar mijn rechterzijde, want dan gaan we dieper de inhoud in. Dat pakt [REDACTED], [REDACTED] op.

De voorzitter: [REDACTED], u heeft het woord.

[REDACTED]: Dank u wel, voorzitter. Als we kijken dan naar het interne controleplan, dat is natuurlijk in juni vorig jaar vastgesteld, onze planning. Het was de bedoeling om 16 interne controles uit te voeren. Dat hebben we ook allemaal gedaan. Een deel was nog aan de handen over het laatste kwartaal. Als we dan kijken, waar zitten voor ons de meeste bevindingen in? Dat zijn op het voorwaardecriterium de Europese aanbestedingen. Dat leidde natuurlijk ook de afgelopen jaren tot onrechtmatigheden. We zien ook nu dat er een aantal dossiers zijn waardoor

we boven de verantwoordingsgrens uitkomen. Als we kijken, we proberen natuurlijk ook een beetje een trend vast te leggen, vanaf 2023 zien we dat onze organisatie groeit, ook de exploitatie. We pakken alle dossiers boven de aanbestedingsgrens, toetsen we integraal. Ook voor dit jaar zijn er 256 dossiers doorheen gegaan. Dan zien we dat op dit moment 8 dossiers onrechtmatig zijn, waarvan een deel ook al uit eerdere jaren komen. En dat we bezig zijn om dat opnieuw aan te besteden, zodat die onrechtmatigheden de komende jaren eruit lopen. Als we kijken naar de verantwoordingsgrens, daar is ook in de wetgeving wat gewijzigd. Die schrijft nu voor dat we 2 procent van onze totale lasten moeten pakken als verantwoordingsgrens, exclusief mutaties aan de reserves. In 2024 was dat nog inclusief dotaties aan de reserves. Per saldo leidt dat tot een verlaging van de verantwoordingsgrens met een ton of 3, waardoor we sneller aan de verantwoordingsgrens komen. Als we dan kijken naar de andere VIC's, daar hebben we geen bijzonderheden die echt significant zijn. Als we kijken, waar hebben we wel adviezen op, dan is het om te optimaliseren van processen. Denk aan de implementatie van het drielijnen model op een proces, om dat verder te optimaliseren. Als we dan terugkijken naar de Europese aanbestedingen, zoals ik al zei, 8 dossiers onrechtmatig waarvan 1 dossier, evenals in 2024 was hij ook onrechtmatig, leidt tot een hoge onrechtmatigheid. Dat zit voornamelijk op het overschrijden van raamovereenkomsten, drempelwaarden die in de raamovereenkomsten zijn opgenomen. Een drietal dossiers van de 8 die zijn per 1 januari '26 rechtmatig. Die zijn in principe opnieuw aanbesteed in 2025 met ingangsdatum 1 januari '26. Dat is mooi. Als we dan kijken qua onrechtmatigheden die buiten de interne controles plaatsvinden en die ook al eerder aan uw raad zijn gemeld, dat is de dubbele betaling op de betaalbatch. Daar bent u al over geïnformeerd, maar die tellen wel mee in de rechtmatigheidsverantwoording. Als we dan kijken naar de rechtmatigheidsverantwoording zelf, is die opgedeeld in 3 criteria. Begrotingscriterium, het verschil tussen uiteindelijk het cijfer dat in de jaarrekening staat en de begroting. Het voorwaardecriterium, waar onder andere de Europese aanbestedingen tot een overschrijding leidt. En het criterium van misbruik en ongebruik. Daar hebben we tot op heden geen signalen van dat daar sprake van is. Op het voorwaardecriterium, die 8 dossiers leiden nu tot een onrechtmatigheid van 8 miljoen. Dat betekent dat we boven de verantwoordingsgrens uitkomen van 4,5 en dat het college daarmee op dat punt onrechtmatig heeft gehandeld. Als we kijken, wat is nou het vervolg als we een doorkijk hebben naar '26, wordt een deel van de onrechtmatige dossiers opnieuw aanbesteed. We gaan ook kijken naar, waar we ook mee bezig zijn, met de contractenbank. Wat ons natuurlijk ook gaat helpen als organisatie om de onrechtmatigheden verder te verlagen. Wat ook de accountant heeft geroepen natuurlijk over het drielijnenmodel al in de boardletter, daar zijn we al mee bezig, maar daar gaan we nog verder voortzetten. Binnen domein samenleving hebben we daar goede stappen in gezet in '25. Dat gaan we in '26 verder optimaliseren. Verder ook bij nieuwe collega's, het verdere bewustwording, en bij de huidige collega's, ook vergroten.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Dan stel ik voor om eerst even een aantal vragen/interrupties van de commissie te doen voordat we de behandeling van dit agendapunt gaan doen. Mijnheer Van Santen, ik begin bij u.

De heer Van Santen: Dank u wel, voorzitter. De contractenbank komt langs, die is nog niet geïmplementeerd, maar dat gaat wel gebeuren. Wat maakt nou dat die contractenbank ervoor gaat zorgen, want er zit al een mooie lijn in naar beneden, nog niet goed genoeg, maar wel naar beneden, dat het dan die overschrijdingen in die raamcontracten, dat dat niet meer gebeurt? Wat gaat, ik weet niet of u die vraag kan beantwoorden, maar wat gaat de contractenbank daar nou voor doen?

De voorzitter: Wie kan daarop antwoorden? Dat lijkt me een vrij technische vraag. [REDACTED], u heeft het woord.

[REDACTED]: Dank u wel. Als we kijken naar de contractenbank, wat willen we daarmee beogen? Op dit moment is de organisatie zo ingericht dat decentraal wordt ingekocht. Met de contractenbank krijgen we een centrale database, wat inzicht geeft in onze inkopen op organisatieniveau, concernbreed. Waar nu het signaal plaatsvindt in een vakafdeling van, we hebben een overschrijding, terwijl een andere vakafdeling een bestelling plaatst. Dat is nu niet inzichtelijk en die contractenbank gaat ons daarbij helpen om dat inzicht te verkrijgen door de centrale registratie. En ook een signaal dat als er een overschrijding is of dreigt te komen, bijvoorbeeld bij 20 procent ruimte, dan kunnen we daarop al inspelen.

De voorzitter: Ik zie de heer Van Santen knikken. Andere verhelderende vragen op dit moment naar aanleiding van de presentatie? Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Op de laatste slide, pagina 12, u geeft aan pilot, de verplichtingen administratie is bij 1 team gestart. Misschien even handig te vertellen welk team en op welke termijn denken jullie dat dan compleet uit te rollen naar de hele organisatie?

De voorzitter: Ook hier [REDACTED], u heeft het woord.

[REDACTED]: Dank u wel, voorzitter. Voor de maanden maart, april, mei loopt de pilot bij het ICT-team. De verwachting is op basis daarvan te kijken, wat zijn onze best practices? Zodat we die verder kunnen uitrollen binnen de organisatie. De verwachting is om dat in de loop van Q3, Q4 over de volledige organisatie te implementeren op basis van die ervaring bij de pilot.

De voorzitter: Helder, dank u wel. Nog andere verhelderende vragen op dit moment? Nee. Nog een laatste toevoeging voordat wij het debat openen? Nee. Dan komt nu de vraag aan de commissie, agendapunt 6, we zijn gestart met een presentatie, maar uiteindelijk moet het college, moet ik het wel goed voorlezen natuurlijk, de rapportage intern controleplan 2025 en rechtmatigheid vaststellen. Voor of op 16 maart, als ik goed ben geïnformeerd. De vraag is of u daar nog wensen, bedenkingen bij heeft voor het college. Dan is mijn eerste vraag, wenst u bespreking? Die wenst u niet. Dan ga ik er voorzichtig vanuit dat er geen wensen of bedenkingen zijn voor het college om de rapportage intern controleplan 2025 en rechtmatigheid vast te gaan stellen. Daarmee wens ik het college alle succes. Helder. Hartelijk dank voor de toelichting en de presentatie.

7. Memo frauderisicoanalyse 2025

De voorzitter: Dan gaan wij over naar agendapunt 7. Dat is een memo frauderisicoanalyse 2025. Kwam zojuist ook al even aan bod. Als onderdeel van de interne controle wordt jaarlijks die frauderisicoanalyse opgesteld. Ook deze wordt na vaststelling door het college voorgelegd aan de BAC. Deze is al vastgesteld. [REDACTED] knikt al om mij te corrigeren. De vraag is of u daar vragen over heeft aan het college, dan wel de organisatie, of dat u daar onderling over wilt debatteren. Ik stel voor hier gewoon even een termijn voor te openen. Dan is mijn vraag bij wie ik mag beginnen. De heer Jansen. De heer Azzouzi. Mijnheer Azzouzi, ik ga bij u beginnen. U heeft het woord.

Eerste termijn

De heer Azzouzi: Dank u wel, voorzitter. Ik heb maar 1 vraag. Het gaat over dat lijstje met de fraudeanalyse. Punt 40, 41 en 42, daar zie ik dat het risico heel hoog is, maar toch is het niet opgenomen in het IC-plan. Misschien heb ik daar overheen gelezen, maar kunt u dat toelichten?

De voorzitter: Ik stel u even voor, beste commissieleden, dat we hier gelijk even ruimte geven voor een antwoord, omdat u dat mogelijk dan nog mee wilt nemen in uw verdere reactie. Dan

kijk ik even naar de rechterzijde. Wethouder of een van de collega's, of iemand daar al een antwoord op zou kunnen geven? [REDACTED], u heeft een antwoord? U heeft het woord.

[REDACTED]: Dank u wel. Een deel van de risico's is, als je bijvoorbeeld bij punt 40 kijkt, doorbreken van interne procedures. Dat kan altijd per definitie, zonder dat daar interne beheersingsmaatregelen tegenover staan. Net als met samenspannen, we kunnen daar van alles voor verzinnen, maar daar ga je het risico an sich niet mee oplossen. Vandaar dat er ook een risicoclassificatie hoog en we natuurlijk wel voldoende binnen de organisatie proberen te borgen, onder andere bijvoorbeeld door functiescheiding, om ervoor te zorgen dat 1 iemand of 2 mensen geen fraude of iets dergelijks kunnen plegen. Maar helemaal voorkomen kunnen we het niet. En vanuit het interne controleplan, daar toetsen wij de meest significante processen, die een vaker financieel risico met zich meebrengen. En een afgeleide daarvan is de doorbreking van interne procedures of van management override. Vandaar dat die niet sec wordt getoetst in het interne controleplan, maar wel als risico wordt erkend in de frauderisicoanalyse.

De voorzitter: Mijnheer Azzouzi nog daarover?

De heer Azzouzi: Ik snap het wel. Het lijkt me wel handig om daar een controle in te doen. Dat wij zien of die functiescheiding wel uitgevoerd wordt of niet. Dat is een risicobeheersing.

De voorzitter: Is daar technisch op te antwoorden? [REDACTED], u heeft het woord.

[REDACTED]: Dank u wel, voorzitter. Tijdens de VIC toetsen wij daar wel op of er functiescheiding is. En het drielijnenmodel, waar we het natuurlijk eerder over gehad hebben, borgt dat ook. Want dat zorgt ook voor de functiescheiding.

De voorzitter: Helder voor de heer Azzouzi? Andere zaken nog, mijnheer Azzouzi, over het memo frauderisicoanalyse? Nee? Dan gaan wij door. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer Markus? Nee? Mijnheer Philippens? Mijnheer Jansen? Mijnheer Van Santen? Mijnheer Van der Stad? Mevrouw Van Olst? Ik wil niet per se 21.00 uur, mijnheer Jansen, maar ik wil natuurlijk wel, hoe zeg je dat, niet als een nachtkaaars uitgaan als laatste commissie van deze raadsperiode. Maar ik begrijp dat dat aan ons gaat zijn. Dank in ieder geval voor die inbreng. Dan ga ik nog een controle doen bij u, mijnheer de wethouder. Nog een laatste toelichting of reactie op frauderisicoanalyse?

Beantwoording college

De heer Fortuyn: Ik denk dat het heel fijn is dat iedereen toch de frauderisicoanalyse gelezen heeft en ook dat omarmt en er ook niet al te veel vragen over heeft. Maar ik wil wel een compliment maken aan de organisatie. Nadat wij, we hebben hier ook, niet alleen bij de frauderisicoanalyse, maar ook we hebben pas geleden ook het frauderesponsplan vastgesteld met elkaar. Je ziet ook met de controle die we net ook gedaan hebben, de controleverklaring over de rechtmatigheid, dat wij in de afgelopen vier jaar in samenwerking met u, maar ook met de ambtenaren, tot een verdere professionalisering zijn gekomen van de totale organisatie. Daar wil ik zeker een compliment voor maken. Want het is ongelooflijk belangrijk dat we dit met elkaar doen. Ik ben ook blij dat het op deze manier verder uitgerold wordt. De heer Voorspuij gaat straks de taak overnemen van [REDACTED]. [REDACTED] sorry. [REDACTED] blijft wel, maar die gaat meer in de lijnen opereren. Als ik het goed heb. Het lokaal team. Dat is hartstikke mooi. Zo zie je allerlei veranderingen binnen de organisatie. Maar wat ik ook mooi vind, is dat de inhuur langzamerhand aan het teruglopen is. Daar wil ik nog even één opmerking over maken. Dat waar het over de onrechtmatigheid gaat, zit het vaak bij de inhuur. En door de verspreide inkopen krijg je te laat het signaal. Dan heb je de optelsom niet. Dan heb je de optelsom gemaakt, daar gaan we weer. Maar we willen wel de organisatie laten draaien zoals die moet draaien. We hebben ook wel gesprekken met ZZP'ers die op een gegeven

moment ook wel een keuze maken, gezien de uitdagingen waarvoor we staan, maar ook de leuke organisatie die we hebben, de fijne werkplek die we met elkaar creëren, de veilige werkomgeving die we creëren met elkaar, dat ze dan ook kiezen om een aantal dagen hier in dienst te treden. Dat is dan ook een mooie beweging die we zien, waardoor we toch de kennis in huis kunnen houden. Zeker bij langlopende projecten. Dank voor jullie inbreng vanuit de BAC de afgelopen jaren en de wijze waarop we met elkaar omgegaan zijn. Ik zou zeggen, na de komende periode zullen we elkaar nog wel spreken richting de begroting of de perspectiefnota op dit moment. Maar dank voor jullie inzet. Fijn dat we het zo met elkaar hebben kunnen regelen.

De voorzitter: Hear, hear. Waarvan akte, wethouder Fortuyn.

8. Rondvraag en sluiting

De voorzitter: Dan komen we bij agendapunt 8, de rondvraag en sluiting. Doe ik inderdaad niet voordat ik ook namens deze BAC alle betrokken ambtenaren heb bedankt voor de inzet de afgelopen jaren. In het bijzonder dan toch u, [REDACTED] Want u heeft een extra rol naar de raad toe als concerncontroller. U mag volledig buiten het college om naar de raad als dat nodig is. Het bleek gelukkig niet nodig. Maar wie weet in een komende periode door uw opvolger wel. Dat blijven we volgen. Voor nu wil ik u allen hartelijk danken. Dan bij deze de allerlaatste politieke vergadering van deze raadsperiode daadwerkelijk gaan sluiten. Ik wens u een fijne avond. Ik sluit de vergadering.